

పైవారు-- (50) రామచంద్ర అప్పారావు బహద్దరుగారు, (57) తేలపల్లి జాజాగారు, (54) మారాపురం రాజాగారు, (55) తలకురు రాజాగారు;
 కుక్కవర-- (61) సింహాద్రి అప్పారావు బహద్దరుగారు, (62) నారయ్య అప్పారావు బహద్దరుగారు, (56) (కజ్జమలై) కెంకరయ్య అప్పారావు
 బహద్దరుగారు, (48) (పులివర్తి) రాజగోపాల అప్పారావు బహద్దరుగారు.

నూజవీటి ప్రభువులగు అప్పారాయుల

వంశ చరిత్ర—సంకుచితము.

947

~~1435~~

—♦ బసవదండనాథుడు—కాకతిసేనాని. ♦—

క్రీ 12 వ శతాబ్దమున కాకతీయరాజన్యలు ఆంధ్ర సామ్రాజ్యము నేలుచుండిరి. వారికి ఓరుగల్లు (ఏకశిలానగరము) రాజధాని. ఓరుగల్లుకోటకు 77 బురుజులనియు, అందొక్కొక బురుజున కొక్క గోత్రము చొప్పున కాపుగా నేర్పడి (77) “సప్తసప్తతి” గోత్రముల పద్మనాయకులు (మన్నెవెలమఱు) ఏకశిలానగర సంరక్షక సైన్యమొయుండిరనియు, ప్రతీతి: వారిలో విప్లవ గోత్రమునకు చెందిన పద్మనాయకులకు అధినాయకుడై, మేకాబసవన్న యను నొక వీరవరుడుండె. అప్పటి ఆంధ్రసామ్రాజ్యమును పరిపాలింపుచుండిన క్రీకాకతిగణపతి దేవచక్రవర్తియొక్క విపులమైన సైన్యములందు నొక ముఖ్యభాగమునకు పైజెప్పిన బసవన్న సేనానియై, “బసవదండనాథుడు” అనుపేరు వడసియుండెను. ఈబసవదండనాయకుడే నూజవీటి ప్రభువులగు అప్పారావు వంశమువారికి మూలపురుషుడు.

కాకతి గణపతి దేవచక్రవర్తి యనంతరము వారికుమార్తె రుద్రమాదేవి చాలకాలము మేలురీతిని ఆంధ్రసామ్రాజ్యమును పరిపాలించెను. ఆమహారాజ్యయొక్క రక్షకసైన్యమునకు విప్లవ బసవదండనాథుడు దళవతియై తనపరాక్రమమున ప్రధానసేనానులలో నొకడుగా నెన్నబడియుండె. ఆకాలమున పాండ్యరాజులచే నోడింపబడి నెల్లూరి రాజ్యాధీశ్వరులగు ఆం

ధృవోడరాజులు, తిక్కభూపతియు, ఆతని పుత్రుడుమనుమ
సిద్ధియు, ఓరుగంటి సామ్రాజ్యాధిపతియగు రుద్రమాదేవియొ
క్క సాయమపేక్షించిరి. అప్పుడు వారికిసాయముగా నోరు
గంటినుండి రుద్రమామహారాణి యొకసైన్యమును, విష్ణుర్
బసవదండనాధుని యధినాయకత్వమున పంపెను. ఆసేనతో
బసవదండనాధుడు చోళదేశమునకరిగి, పాంథ్యులనోడించి
నెల్లూరురాజ్యమున మఱల ఆంధ్రోడవంశమును నిలిపెను.
తమపక్కతికి బసవదండనాధున కనేక బిరుదములను నెల్లూరు
భూపతులొసంగిరి. దూబగుంట్ల నారాయణ కవికృతముగు
“పరిచితంబ్రము” అను ప్రబంధమునకు గృతిపతి యీజనకు
దండాధిపుడే కావచ్చును. అగునేని అప్పారాయ వంశము
మిగుల ప్రాచీన్యమైనదికాగలదు.

బసవదండనాధుని కుమారుడగు సేనానితిమ్మయ్య,
మనుమడగు దళపతి బాపన్నయ్య, కాకతిసామ్రాజ్యాధీశుల
లో కడపటిపాడగు రెండవ ప్రతాపరుద్రుని పక్షమున ఢిల్లీ
పాదుషా యల్లావుద్దీన్తో రణమునర్చుచు, నాంధ్రచక్రవర్తి
యొక్క గవ్వసుఖములలో బాల్గొనిరి.

—♦ కళింగరాజ్య సామంతృత్వము. ♦—

కాకతీయ సామ్రాజ్యము సంపూర్ణముగా శిథిలమైన
తరువాత ప్రభుబాపన్నగారు తమ పిత్రీయమగు గొల్లపల్లి
మండలికి మఱలి, కళింగరాజులగు గజపతులతో మైత్రి యొ
నర్చి తమవంశీయులకు ముఖ్యస్థానముగా నేర్పడిన నూజవీడు
కోట నిర్మింప నారంభించిరి.

వారిపుత్రులగు కోనప్ప ప్రభువులును, వారి సంతతి
కొన్నితరములవారును, కళింగరాజులగు గజపతులకు సామం
తులై యుండి, తమయధీనమున పెక్కు సైనికులఁ గలిగియుం

డిరి. కళింగరాజ్య దక్షిణ దిగ్భాగమునుఁ బరిరక్షింపుచుండిన కొండపల్లి, కొండవీడు దుర్గముల కాచుచుండిన కళింగ సైన్యములలో నధికసంఖ్యాకులు నూజవీటి ప్రభువులును వారి అనుచరులు అని తెలియుచున్నది.

—♦ విద్యానగర సామంత్యత్వము ♦—

విద్యానగర సామ్రాజ్యాధీశుఁడై శూరుఁడనియు, విద్యాపోషకుఁడనియు, విఖ్యాతివడసిన శ్రీకృష్ణదేవరాయలవారు ఉత్తర దిగ్విజయ ధూత్రకు బయలు వెడలి వచ్చుచుండగా అస్పరాయవీరులచేనిండిన కొండవీడు కొండపల్లి దుర్గములను సాధించుటకు విశేషప్రయత్న మొనర్ప వలసిన వాడయ్యె. కళింగసైన్యములను శ్రీకృష్ణదేవరాయలవారు తుదకు నోడించి కళింగరాజుకుమార్తనుఁజేపట్టెను. కళింగరాజు తన దక్షిణరాజ్యము నందలి గుంటూరు కృష్ణామండలములను అల్లున కర్పించెను.

ఇట్లరణమిచ్చిన రాజ్యమున నూజవీడు గొల్లపల్లి గంధానము నొకభాగమగుటంజేసి, బసవదండనాథుని వంశీయులగు నూజవీటి ప్రభువులు విజయనగర సామ్రాజ్యాధిపతులకు సామంతులు గావలసివచ్చెను. వీరిలో పెద్దలు నూజవీడులోనే మండలాధిపాలకులై యుండిరి. చిన్నలు విద్యానగరమునకుఁ జని శ్రీకృష్ణదేవరాయలవారి కాలమునను, ఆయన అనంతరమునను, విద్యానగర సామ్రాజ్య పై నికోద్యోగములు బడసి సుప్రసిద్ధులగుచుండిరి.

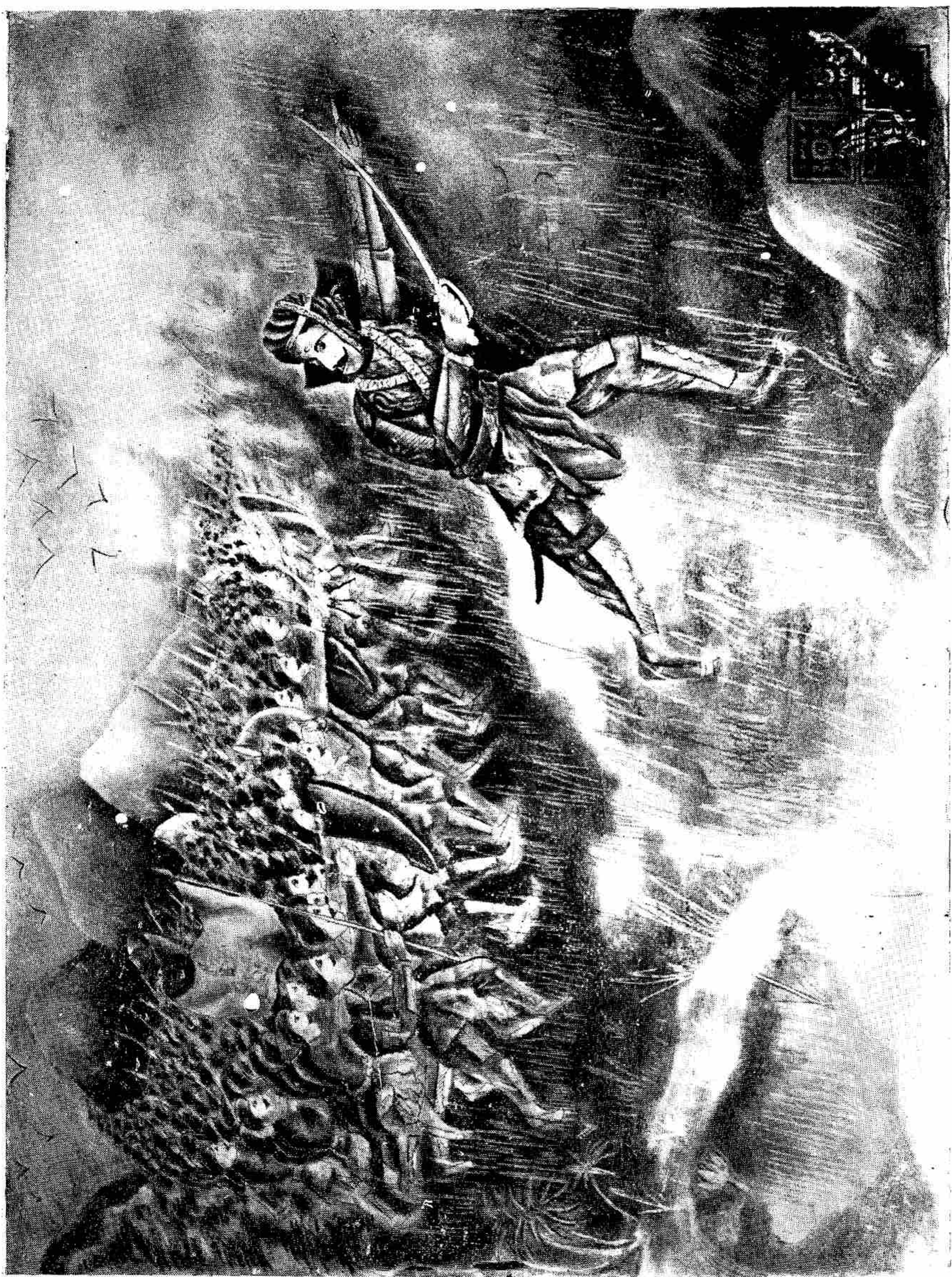
శ్రీకృష్ణదేవరాయలవారి యనంతరము గోల్కొండ సుల్తానగు “ఖులీకుతుబ్ షాహా” యును, తదనంతరము వచ్చిన సుల్తానులును తెలుగు దేశమును జయించిరి. కాని నూజవీడు సంస్థానాధీశులు మాత్రము వారికి లోబడక ధిక్కరించుచునే యుండిరి.

—♦ విజయస్వరావుగారు—గోలుకొండసామంతుత్వము. ♦—

నూజవీటి రాకుమారులందొకరగు అప్పన్నయను యువకవీరుడు తాళికోటయుద్ధమున (జనవరి, 23-1565) విద్యానగరాధిపతియగు రామరాయలపక్షమున శౌర్యముతోబోరెను. కాలకర్మవశమున పరాజయముగాంచిన పక్షముననుండినను, ఈయప్పన్నగారు తనశౌర్యముచే మిత్రులగు హైందవులమన్న సయేగాక, శత్రులగు మహమ్మదీయుల పొగడ్తయుఁ బడయఁగెత్తెను. దీని నీక్రిందివిషయములు నిరూపించుచున్నవి.

తాళికోట యుద్ధానంతరము విజయనగర సామ్రాజ్యము విచ్ఛిన్నమై మహమ్మదీయుల యధీనమైనతర్వాత నూజవీడు సంస్థానము ఆప్రాంతముతోపాటుగ గోలకొండ సుల్తానుల పాలుబడెను. అప్పుడు మహమ్మదీయ సైన్యమునకెదిరి పోరియుండిన దండనాథుల మడిమాన్యములు తీసికొనబడుట సహజమేకాదా? కాని నూజవీటి విషయమయి యట్లు జరుగలేదు. గోలకొండ సుల్తానుగారగు ఖలీకుతుబ్ షాహా ప్రభు అప్పన్నగారి శౌర్యప్రతాపములగూర్చి తాళికోటయుద్ధమున వినినవాడు. గావున వారికి సర్దారు పదవి నిచ్చి తమసైన్యములతో బీజపూరుయుద్ధములకు బనిచి గౌరవించెను. అంతట సర్దారు అప్పన్నగారును ఆతనియధినాయకత్వమున నేగిన నూజవీటి రాకుమారులును, బీజపూరు, షామర్గుకోటలపై దాడి చేయుటయందును, ముస్తుఫాఖానుయధీశముక్రింద గోలకొండ సేనలన్నియు వెనుకకు తగ్గునపుడును, అత్యంతమైన సాహస ప్రదర్శన మొనర్చిరని పూర్వచరిత్రకారులు వ్రాసియున్నారు.

1596 సంవత్సరము మోగలు చక్రవర్తి కుమారుడుగు మురాద్ అహ్మదునగరముపై దాడివెడలిరాగా ఆనగరమున కధిపతిగానుండిన రాణీచాంద్ బీబీకి దోడ్పడుటకు గోల్కొండ

947

947

సుల్తాను 6000 ఆశ్వీకపై న్యమునుబంపెను. ఆ సేనయొక్క పురోగామిక దళమునకు నూజవీటి ప్రభువగు అప్పన్నగారు అధినాయకుడుగా నేగిరి. ఈగోలకొండపై న్యముయొక్క ముఖ్యభాగము, మొగలాయిలవలన ముట్టడి బిగియుముందు అహమ్మదునగరములో చేరుకొనలేకపోయెను; కాని పురోగామియగు సద్దార్ అప్పన్నగారి ఆశ్వీకబృందములు మాత్రము మొగలుల ముట్టడి నగరముచుట్టు బిగియకముందే అహమ్మదునగరము ప్రవేశింప గలిగెను. మొగలుసేనలు పూర్తిగా తిరస్కరింపబడిన యాయుధధరిస్థితులందు నూజవీటి ప్రభువు చూపిన రణకౌశల్యమునకు జగద్విఖ్యాతయగు రాణీ చాంద్ బీబీ మెచ్చి “విజయ” యను పౌరుషనామము అప్పన్నగారి కొసంగెను. యుద్ధానంతరము గోల్కొండకు మరలినంతనే, సుల్తాను “ఇబ్రహీమ్ కుతుబ్ షాహ్” వారు అప్పన్నగారికి “విజయఅప్పారావు” అను బిరుదమిచ్చి సన్మానించిరి.

అప్పటికి విజయ అప్పారావువారికి 50 సంవత్సరములుండవచ్చును. కాని వారి సాహస పర్యటన మింకను ముగియలేదు. వారు తుదియుద్ధమింకొకటి చేయవలసియుండిరి. మరుసటిసంవత్సరమే ఆయన గోల్కొండ సేనాసమేతుడై మహమ్మదు ఖాలీసుల్తానువారివెంట మొగలుపై న్యముల నెదిరింపజనెను. గోదావరీతీరంబున సోనపుత్రనొద్ద క్రీ. శ. 1597 వ సంవత్సరము మొగల్ సేనలకును దక్కన్ బలగములకును నొక మహాసంగ్రామముజరిగె. విజయఅప్పారాయణింగారా సంగ్రామమున విఖ్యాతితో సమర మొనర్చుచు వీరస్వర్గమలంకరించిరి.

జహంగీర్, షాజహాన్ పాదుషాలకాలమున మొగలులు తఱచుగా గోల్కొండరాజ్యముపై వచ్చు దండయాత్రలతో, విజయఅప్పారావువారి కుమారులగు తిరుమలయ్యప్పారావు

గారును, రామన్నప్పారావుగారును, మఱికొందఱు సోదరులును, గోల్కొండసుల్తానుల సామంతులై పోరాడుచు, కుతుబ్ షాహాలకు ముఖ్యసాహాయకావర్గమై యుండిరి. తిరుమలయ్య అప్పారావుగారు, ఒకసారి గోల్కొండసుల్తానువారి రాయబారిగా, జహంగీరుపాదుషావారియొద్దకు, ఢిల్లీక వెళ్ళిరి.

తానీషాయని బేర్కొనబడుచుండు గోల్కొండసుల్తాను అబ్దుల్ హాశ్మీ కుతుబ్ షాహావారు 1667 సంవత్సరమున నూజవీడుప్రాంతమున 18 పరగణాలను (రెండవ) విజయఅప్పారావువారికి ప్రత్యేక ఫర్మానాతో నొసంగి గౌరవించిరి. వీరు తాళికోట బీజపూరు సోనపుత్రా మొదలగు యుద్ధములందును ప్రసిద్ధిగాంచిన విజయఅప్పారావుగారికి మనుషులు.

—♦ నై జాము సామంత్యత్వము. ♦—

రాజా వెంకటాద్రి అప్పారావు బహద్దరువారు గోల్కొండ రాజ్యము శిథిలమైన పిదప అప్పారావు కుటుంబమువారి సంస్థానములు ఢిల్లీ మొగలు సామ్రాజ్య ప్రతినిధులకు అధీనములయ్యెను. రాజప్రతినిధియగు సుబేదారువారు (రెండవ) విజయఅప్పారావువారి కుమారులగు వేంకటాద్రి అప్పారావువారికి మఱల 18 పరగణాలును సిద్ధపఱచుటయేగాక “రాజా” “బహదరు” అను చిరుదముకూడా నొసంగెను. అప్పటినుండియు నూజవీటి ప్రభువులు “రాజా అప్పారావు బహద్దరు” అను గౌరవాభిధేయులగుచుండిరి. రాజా వేంకటాద్రి అప్పారావు బహద్దరువారు దమరాజ్యమున శాంతి నెలకొల్పి సుఖముచేసిరి.

—♦ రాజా నృసింహ అప్పారావువారు. ♦—

వీరిజేష్ఠపుత్రులగు రాజా నృసింహ అప్పారావు బహద్దరువారు రాజ్యకార్యధురంధరుండనియు, గవిపోషకుడనియు

వాసిగాంచిరి. ఇందుమతీపరిణయమును నాంధ్రప్రబంధమును, అప్పారాయ యశశ్చంద్రోదయమును సంస్కృతలక్షణ గ్రంథమును వీరికి కృతియొనంగబడినవి. వీరు నూజవీడుకోట కనేక విధముల వన్నెగూర్చిరి. ఢిల్లీపాదుషావారి కావశ్యకమగునప్పుడు 3000 దళముతో యుద్ధసన్నద్ధులగునట్టి యొడంబడికతో వీరికి “ఓ—జలాదత్” “దస్తుగహా” “తీక్షణజాత్ మన్సబ్ దార్” అను గౌరవబిరుదములు నై జామువారివలన నొసంగబడెను.

వీరితరువాత రాజా శోభనాద్రి అప్పారావువారు ప్రభువులైరి. వారిపిదప రాజా రామచంద్ర అప్పారావువారు నూజవీడు మండలాధిపులైరి. వీరు ఏకారణముననో ఢిల్లీపాదుషాల సుబేదారులగు “అసఫ్ జానై జాముల్ ముల్క్” తో వైరముని ఆతనిచే బంపబడిన సేనానియగు రుస్తుం ఆలీఖానుతో ఏలూరుకోటలో యుద్ధమొనర్చుచు వీరస్వర్గమలంకరించిరి.

తరువాత నై జాముతో మఱల మైత్రి యేర్పడెను. అంతట (రెండవ) రాజా వేంకటాద్రి అప్పారావు బహద్దరువారును వారియనంతరము రాజా జగన్నాథ అప్పారావు బహద్దరువారు నూజవీటి ప్రభువులైరి. ఈజగన్నాథ అప్పారావు వారికి “సాహిత్యకల్పద్రుమము” అనునొక సంస్కృతలక్షణ గ్రంథము కృతి నీయబడెను. వీరు నై జాము హితవుతో మండలమునేలుచు ఫ్రెంచివారి నెదుర్కొని నై జాముకొఱకు గుల్బర్గాదుర్గమున పోరుచు బ్రాణములర్పించిరి.

—♦ రాజా వెంకయ్యప్పారావు బహద్దరువారు. ♦—

అంతట రాజా వేంకయ్య అప్పారావు బహద్దరువారు నూజవీటికి పాలకులైరి. వీరికి అసఫ్ జానై జాముల్ ముల్క్ వారు 18 పరగణాలును అందుకు సంబంధించిన బిరుదములు స్థిరపఱచి బహూకరించిరి.

—♦ ఆంగ్లేయ సామంతుత్వము. ♦—

1776 సంవత్సరమున ఉత్తరసర్కారులతోబాటు నూజవీడు సంస్థానముగూడ ఆంగ్లేయులకు నైజామువారు స్వాధీనపఱచిరి. రాజా వేంకయ్య అప్పారావు బహద్దరువారే నూజవీడు సంస్థానాధిపతిగా నుండవలెననియు, లోగడమోర్పాటు ప్రకారము వీరు 3000 సైన్యముల సమకూర్చియుంచుటకు బదులుగా, నేతేట కప్పముకట్టుచుండవలెననియు, ఈస్ట్ ఇండియా కంపెనీవారు శాసించిరి.

—♦ రాజా నారయ్యప్పారావు బహద్దరువారు. ♦—

రాజా వేంకయ్య అప్పారావు బహద్దరువారు 1771 సంవత్సరమున కాలగతినొందగా, వారిసోదరులగు శ్రీరాజా నారయ్య అప్పారావు బహద్దరువారు ప్రభువులై, 1783 సంవత్సరమువరకు సంస్థానము పాలించిరి. కొన్ని కారణములచేత వారికిని బందరులోని కుంపిణీకార్య నిర్వాహక ప్రధానసభ్యునికిని అభిప్రాయము భేదములు వచ్చెను. అప్పుడు కంపెనీకి చెల్లవలసిన కప్పమును బాకీపడియుండుటచేసి, నూజవీటి కోట బట్టుటకు “కప్తాన్ మాంట్ గామరీ” దండుతోఁ బంపఁబడియె. అతఁడు దాడిగావచ్చి ఆకస్మికముగా నూజవీటి కోటపై బడి, కోటను స్వాధీనముచేసికొనెను. కాని రాజా నారయ్య అప్పారావుగారు మాత్రము పట్టుపడక సాహసులగు కొందఱతో కోటవదలి ప్రాంతారణ్యముల చేరుకొనిరి. అక్కడనుండి దాడి చేయుచు కుంపిణీయుద్యోగులను బాధింపసాగిరి. అందుచేతనే శ్రీరాజా నారయ్య అప్పారావు బహద్దరువారికి (Rebel Narayya) యని పేరువచ్చెను.

ఈతరుణమునందు శ్రీరాజా నారయ్య అప్పారావువారి ధర్మపత్నియగు పెద్ద వెంకయ్యమ్మారావువారు మండలపరిపాలనము నెఱవేర్చిరి. ఈమె వివేకవతి. సద్గుణసంపన్న. ఇట్టి రా

ణులు నూజవీటి ప్రభువంశమున పెక్కుకుండిరి. వీరిలో పలువురు భర్తలతో సహాగమున మొనర్చినవారు.

కొన్ని సంవత్సరము లిట్లుగడువగా నారయ్య అప్పారావు వారు తమసంస్థానమును, గౌరవబిరుదులను, తమపెద్దకుమారుడు రాజా వేంకటనరసింహ అప్పారావు బహద్దరువారికి కుంపిణీవారిచ్చుపద్ధతిని, వారితో అనుకూలత వహించి, తమ యవసానదశ చెన్నపట్టణములో గడపిరి. నూజవీటి సంస్థానము బిరుదులు వారి జ్యేష్ఠకుమారులగు రాజావేంకటనృసింహ అప్పారావు బహద్దరువారి కొసంగఁబడెను.

—♦ ధర్మ అప్పారావువారు. ♦—

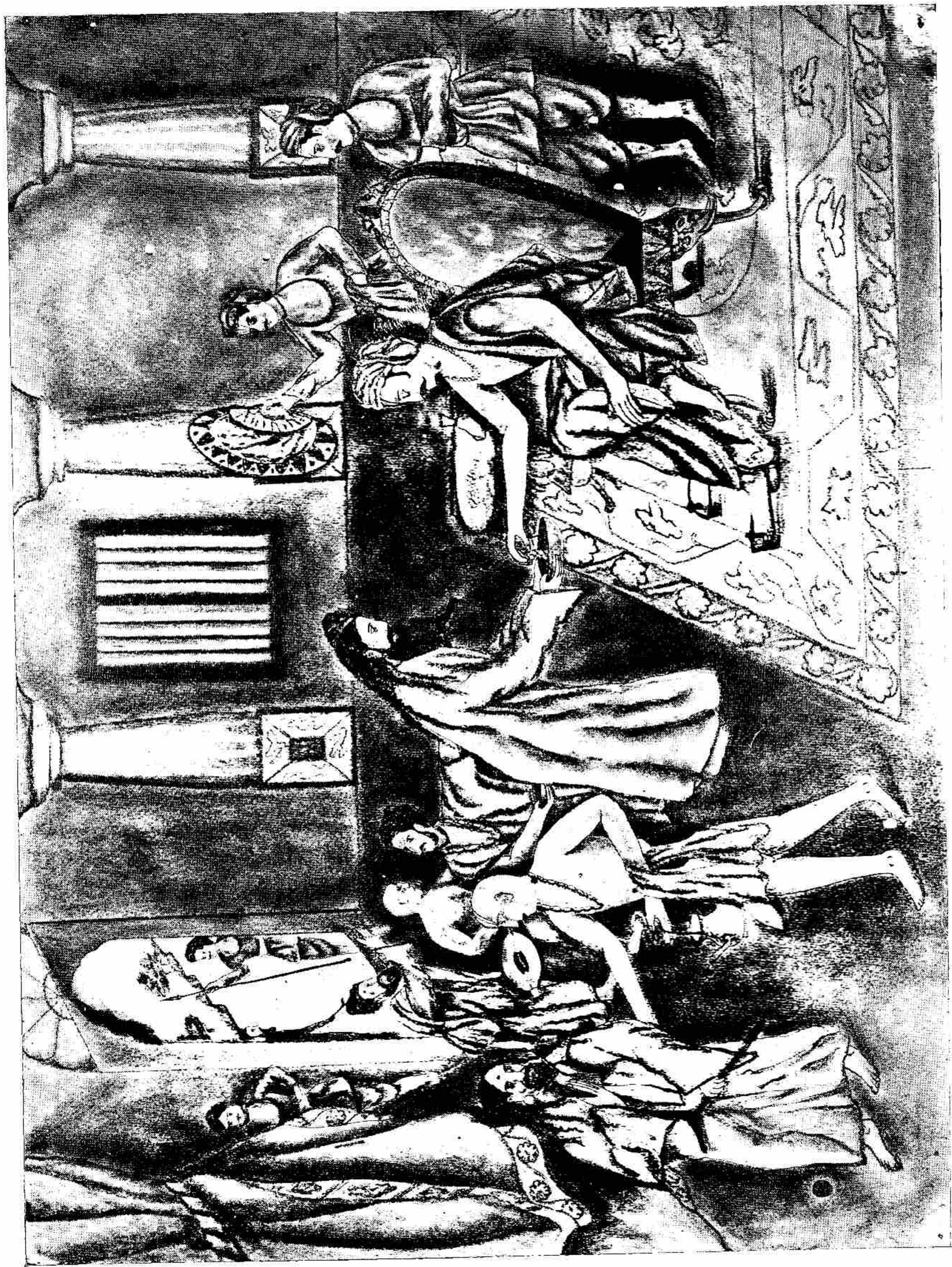
రాజా వేంకటనృసింహ అప్పారావు బహద్దరువారు అసన్య సామాన్య వితరణశీలుఁడై “ధర్మ అప్పారావు” అను సార్థకనామముఁ బడసిరి. కాని కుంపిణీవారు తమకు రావలసిన కప్పము మఱల బాకీపడియుండుటచేత 1793 సంవత్సరము సంస్థానమును మఱల స్వాధీనము చేసికొని రాజకుటుంబమునకు లవణను నిచ్చుచుండిరి. పరిపాలనా సౌకర్యముకొరకు సంస్థానము రెండుభాగములుగాఁ జేసి కొండపల్లి సర్కారుకు “బ్యాన్ ఫిల్” దొరను, ఏలూరు సర్కారునకు “రైడ్” దొరను పాలకులుగా నియమించిరి. ఇంతటితో తృప్తినొందక రాజా వేంకటనృసింహ అప్పారావు బహద్దరువారి తమ్ములగు రాజా రామచంద్ర అప్పారావు బహద్దరువారును, నృసింహ అప్పారావు బహద్దరువారును కలిసి, సంస్థానము తమకు స్వాధీనము చేయవలసినదని నీమలోని కుంపిణి పాలకవర్గమునకు (కోర్టాఫ్ డై రెక్టర్స్) నివేదిక నిచ్చిరి. పాలకవర్గమువారు సానుభూతి గలవారై వారికి సంస్థానము శాశ్వతపు పట్టాతో నీయవలసినదని గవర్నరు జనరలునకు తరువునిచ్చిరి. ఇందులకు గవర్నరుజనరలు ప్రత్యేకముగ నొక యధికారిని నియోగించె

ను అలంకార నూజనీటి సంస్థానమును అప్పటి డౌలు ననుసరించి రెండువంతులు శ్రీరాజా వేంకట నరసింహ అప్పారావు బహద్దరువారికిని, ఒకవంతు శ్రీరాజా రామచంద్ర అప్పారావు బహద్దరువారికిని కొన్ని గ్రామములు మాత్రము కనిష్ఠసోదరులగు శ్రీరాజా నృసింహ అప్పారావు బహద్దరువారికిని విభాగించి యిచ్చెను.

ఈమూడవ సోదరులగు నృసింహ అప్పారావువార నునుమలే శ్రీరాజా వార్ధసారథి అప్పారావు బహద్దరువారు, వీరు హైదరాబాదు నైజాముగారిగు “మహబూబ్ ఉద్దౌలా” వారి గౌరవమునకు బాత్తులై భద్రాచలము, పాలనంచ జమీందారీలును “నవాబ్” “అల్వారావు” “బహద్దరు” ఇత్యాది గౌరవ బిరుదములను సంపాదించిరి.

శ ని వార ప్పేట శాఖ.

ధర్మ అప్పారావు అను సార్థకనామము బ్రసిద్ధిగాంచిన శ్రీరాజా వేంకటనృసింహ అప్పారావు బహద్దరువారు ఏలూరు సమీపమున శనివారప్పేట రాజధానిగా జేసికొని ధర్మశాస్త్రములు నెఱవేర్చుచుండిరి. శ్రీవారి యనంతరము వారిని తత్ పుత్రులగు నారయ్య అప్పారావు బహద్దరువారు చిటకాలము శనివారప్పేట మండలము పాలించిరి. వీరికి సంతానము లేదు. వీరియనంతరము చాలకాలము శ్రీవారి జ్యేష్ఠపత్నియైన రాణి పాపమ్మారావు బహద్దరువారు సంస్థానము చక్కగా బాలించిరి. ఆమెయనంతరము పంశీయులలో వ్యాజ్యములువచ్చి “ప్రీవీకొన్నిలు” క్రీ. శ. 1910 సంవత్సరపు తీర్పుప్రకారము సంస్థానము వారిసులకు విభజింపబడెను.

(34) భక్తిమహిమ — సాధువులకు భిక్ష సేయుట.

నూ జ వీ టి శా ఖ.

ధర్మ అప్పారావువారి రెండవసోదరులగు రాజా రామ చంద్ర అప్పారావు బహద్దరువారి యనంతరము వారిపుత్రులు శ్రీరాజా శోభనాద్రి అప్పారావు బహద్దరువారు నూజవీటి సంస్థానాధిపతియైరి. వారు అప్పటికి బాలులై యుండినందున నూజవీటి సంస్థానము 1833 సంవత్సరమువరకు కోర్టాఫ్ వార్డ్స్ వారి యధీనమున నుండెను. తరువాత శోభనాద్రి అప్పారావు వారి పరిపాలనాభారము వహించి చాలకాలము యశోవంతులై వర్ధిల్లిరి. వారికి—

శ్రీరాజా నారయ్య అప్పారావువారు;
 శ్రీరాజా రంగయ్య అప్పారావువారు;
 శ్రీరాజా జగన్నాథ అప్పారావువారు;
 శ్రీరాజా వేంకట నరసింహ అప్పారావువారు;
 శ్రీరాజా వేంకటాద్రి అప్పారావువారు;
 శ్రీరాజా సింహాద్రి అప్పారావువారు;
 శ్రీరాజా వేంకటరామయ్య అప్పారావువారు.

అను నేడుగురు కుమారులును ఒక కుమార్తెయు జనించిరి.

—♦ రాజా నారయ్యప్పారావు బహద్దరువారు. ♦—

రాజా శోభనాద్రి అప్పారావువారి యనంతరమువారి జ్యేష్ఠ పుత్రులు 1868 సంవత్సరమున రాజ్యభారమువహించిరి. వీరు వ్యవహారమున, నతిసమర్థులు. వీరిపరిపాలనాకాలమున, అనేక కల్లోలములు కలిగినను, మండలముపై శాశ్వతాగాయము మిగులగ నభివృద్ధిచెందెను. కాని కడమ సోదరులును తమకు రాజ్యము పంచిపెట్టుమని యభియోగము తెచ్చిరి. శ్రీరాజా నారయ్య అప్పారావు బహద్దరువారు 1877 సంవత్సరము కాలధర్మము నొందిరి. వ్యాజ్యము సీమకు వెళ్ళి సంస్థానము నిభాజ్యమని ప్రీతి కౌన్సిలువారు క్రీ. శ. 1879 సంవత్సరమున తీర్మానించిరి.

ఏడుగురు సోదరులలో అసమాన బలశాలియన పే
రొందిన మూడవసోదరులు రాజా జగన్నాథ అప్పారావు బహ
ద్దరువారు తండ్రిగారికంటే ముందుగనే అవివాహితలుగ కాల
గతి నొందిరి? కావున కొడున ఆర్థురి సోదరులకును నూజవీటి
సంస్థానము ఆరుభాగములుగ విభజింపబడెను. ఇవి—

వెంట్రప్రగడ;		కపిలేశ్వరపురము;
ఉయ్యూరు;		తేలపొళు;
మిర్జాపురము;		మేడూరు;

యస్తేట్లు అను పేరుల నమోజు చేయబడెను. ఈవాటాలు
కొన్ని పురుష సంతానాధిక క్రమముగ అంతరంతర్విభాగ
ములుగా చీలిపోవుచున్నవి.

—♦ రాజా రంగయ్యప్పారావు బహద్దరువారు. ♦—

పై నుదాహరింపబడిన వానిలో నొకటియగు ఉయ్యూ
రు యస్తేట్లు రాజా శోభనాద్రి అప్పారావు బహద్దరువారి ద్వి
తీయ పుత్రులగు రాజా రంగయ్య అప్పారావు బహద్దరువారి
వాటాకు వచ్చెను. శ్రీవారు సంస్థానాధిపతుల కాదర్శపురుషు
లు. అశ్వారోహులై వనవరాహముల వేటాడుటయందు నేర్ప
రులు. స్వయంకృషిచే ఆరామవృద్ధిచేసి కృష్యాదివృత్తుల బో
త్సహించి మార్గదర్శకులైరి. నూజవీడులో ఉన్నతపాతశాల
యు, విజయవాడలో నవధ్యులకన్నసత్రమును నిర్మించి, ఈ
సంస్థలకు శాశ్వత భూవసతుల నొసంగిరి. అనేకులకు అనేక
సంస్థలకు భూరివిరాళములు ప్రసాదించిరి. 1905 సంవత్సర
మున శ్రీ దొరతనమువారివలన “రాజా” బిరుదము ఆంగ్ల యువ
రాజుగారి యాగమన సమయ సమ్మానముగ ప్రత్యేక గౌరవ
ము బడసిరి. 1906 సంవత్సరమున శ్రీవారు పరమపదము
జెందిరి. శ్రీవారి కీర్తి చిరస్మరణీయమగునటుల దొరతనము
వారు వారి ఉయ్యూరు సంస్థానము అవిభాజ్యమని 1918
సంవత్సరమున రెండవ నెంబరు చట్టముచే తీర్మానించిరి.

నూజిపటి ప్రభువుల వంశము.

1 వ తరము—

1 బసవన్నగారు. కీర్తి 12 వ శతాబ్దము, కాకతీయాంధ్ర సామ్రాజ్య సేనాని.

సంకేతములు.

2 "

2 తిమ్మన్నగారు. (పత్ని దుర్గాంబగారు) రెండవ ప్రతాపరుద్రుని సేనాని.

జ=జననము,

ప్ర=ప్రభుత్వము.

మృ=మృతి

స్వీ=స్వీకారము (దత్తు)

ప=పత్ని.

3 "

3 బాపన్నగారు. (పత్ని అప్పమ్మగారు) నూజిపటికోట నారంగింబరి.

4 "

4 కోనప్పగారు. (పత్ని వేంగమాంబగారు) కలింగరాజుల సామంతులు.

5 "

5 పెదఅప్పన్నగారు. (పత్ని కొండాంబగారు) కలింగరాజులపక్షమున కృష్ణదేవరాయలవారిచేచ్చి కొండపల్లి, కొండపిడులో పోరిరి.

6 "

6 అయ్యన్నగారు. 7 చిన్న అప్పన్నగారు. (పత్ని గంగమాంబగారు).

7 "

8 * రాజా విజయ అప్పారావుగారు.

శీర్షిక II

(కీర్తి). 1585 లో రామరాయల పక్షమున తాళికోటలోను, గోల్కొండ స్థానముల సర్దారుగా బీజపూరు పాహిదుర్గులలో టలపైసను, చాంద్ బీబీపక్షమున ఆహమ్మదు సగర్లో పోరిరి. 1597 లో సోనపుతూరిరణమునమృతి.

(8) * విజయప్పారావు గారు.

8 వ తరము 9 తిరుమలయ్య అప్పారావు గారు. 10 వేంకటాద్రి అప్పారావు గారు. 11 రామన్న అప్పారావు 12 బాసన్న అప్పారావు గారు.

9 ,, 13 రాజా విజయఅప్పారావు గారు. 14 కృష్ణప్పారావు గారు 15 నుబ్బన్న అప్పారావు గారు 16 కోనప్పారావు గారు
కీ॥ 1867 లో గోల్కొండకులాను తానీహచే 18 పరగణాల పన్నులు

సరసాంబ గారు, జగ్గంబ గారు

10 ,, 17 రాజా వేంకటాద్రి అప్పారావు గారు 18 రామన్న అప్పారావు గారు 19 సంతీప అప్పారావు గారు
(నైజాముచే గౌరవింపబడిరి)
(ప) రమణమాంబ గారు (సహగమనము).

11 20 సరశింహ అప్పారావు గారు. 21 శోభ నాద్రి అప్పారావు గారు. 22 రమణప్పారావు గారు. 23 నారయ్యప్ప 24 జగ్గన్నప్ప 25 కోనప్పారావు
ఇందును తీపరిణయ, అప్పారాయ (పత్నులు) రావు గారు రావు గారు
యశశ్చంద్రయ్య కృతిధర్. 1 వేంకటాంబ గారు 2 బుచ్చయ్య గారు 3 రమణయ్య గారు 27 జగ్గన్నాధ అప్పారావు 28 సరసన్న అ 29 అప్పన్న అప్పారావు 30 రామచంద్రతి
(పత్ని జానకమ్మ గారు) (సహగమనము) అప్పారావు గారు ప్యారావు గారు ప్యారావు గారు (వీరూరుకోట రణమూలూ మృతి)
1 బుచ్చయ్య గారు 2 రమణయ్య గారు (పత్నులు) (పాహిత్య కల్ప గారు * పేజి III
పేజి III 2 రమణయ్య గారు గుల్బర్గాలో మృతి పేజి III

12 ,,

(26) * వేంకటాద్రి అప్పారావుగారు.

(28) * నరసన్నప్పారావుగారు.

31 లింగయ్యఅప్పారావుగారు

13వ తరము—

32 వేంకయ్యఅప్పారావుగారు
(వీరి దత్తతజనని బుచ్చయ్య
రమణయ్యగారు)	33 నారయ్యప్పారావుగారు
(పత్నులు)
వైదవెంకయ్యయ్యారావుగారు
(ధర్మప్పారావుగారిజనని)
చినవెంకయ్యయ్యారావుగారు
క్రీ). 1763 లో నైజామునకు పొందిరి.
(వర్మిలా బ్రిటిష్ సర్కారు పొందినవారు)	

14

,

36 నరసింహఅప్పారావుగారు

35 రామచంద్రఅప్పారావుగారు

34 వేంకటనరసింహఅప్పారావుగారు

(ధర్మఅప్పారావుగారు)

లార్డుకెప్టచే పర్యవేంతు ననదుపొందిరి.

శనివారప్పేట సంస్థానప్రభువులు

1785, 1827.

(ప) వేంకటలక్ష్మీనరసయ్యయ్యారావుగారు

(ప) సీతయ్యారావుగారు

లార్డుకెప్టచే పర్యవేంతు ననదుపొందిరి.

1802, 1814.

నూజివీటి సంస్థానప్రభువులు

15

37 * నారయ్యఅప్పారావుగారు

క్రీ. ప్ర 1837, 1864.

(ప) రాణి పాపయ్యారావుగారు

చిన్నయ్యారావుగారు

38 * శోభనాద్రిఅప్పారావుగారు.

(ప) సుబ్బయ్యయ్యారావుగారు

రమణయ్యయ్యారావుగారు

1831, 1868.

39 సింహాద్రిఅప్పారావుగారు

రావుగారు

* (37) నారయ్యఅప్పారావుగారు

రావుగారు

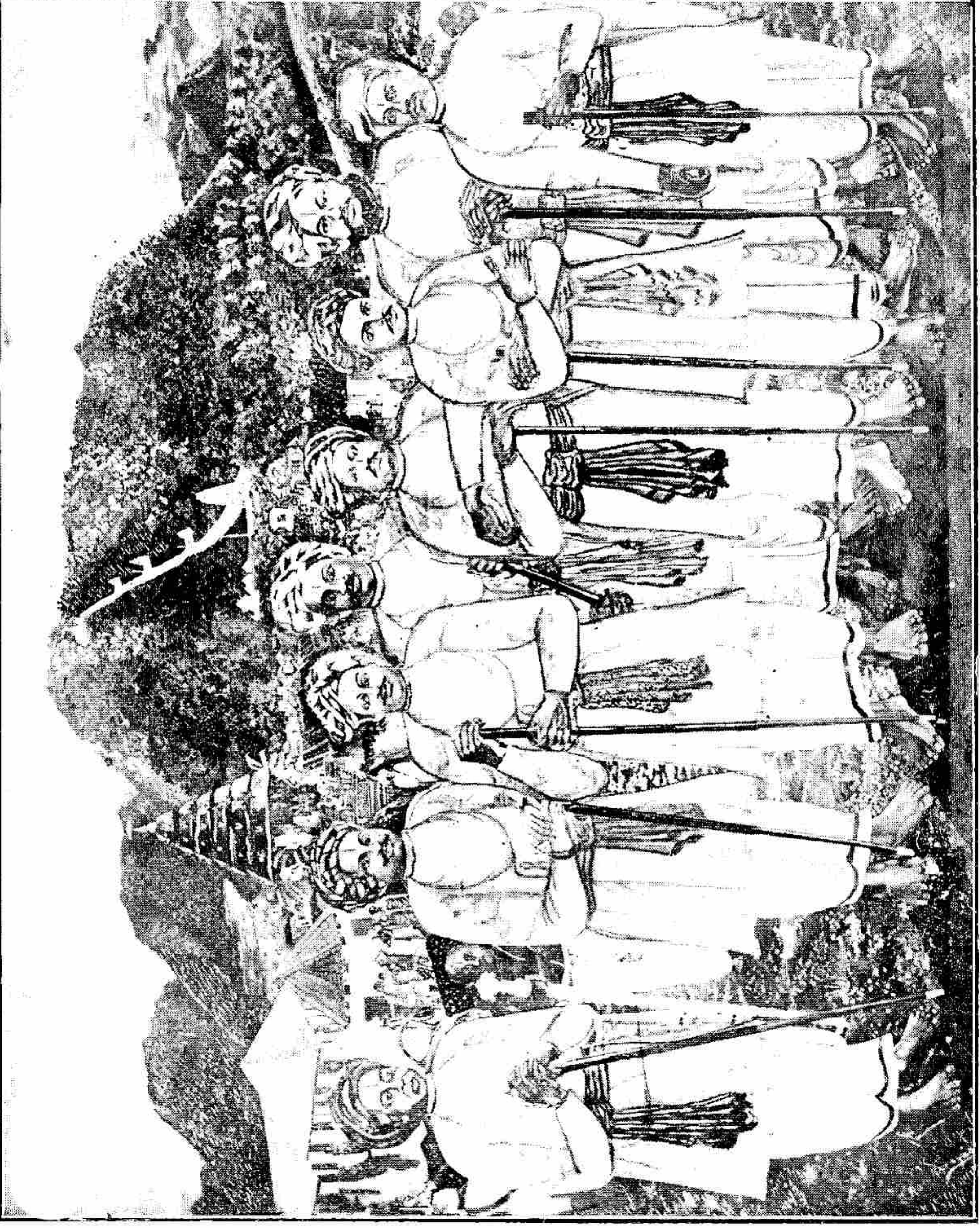
40 * వేంకటాద్రి

అప్పారావుగారు

III

ఆ గిరి పల్లి—శోభనాచల స్వామి రథోత్సవము.

(38) రాజా శోభనాద్రి అప్పారావు బహద్రుగారు, పుత్రసత్తము.

(41) రాజా సారయ్య అప్పారావుగారు, (42) రాజా రంగయ్య అప్పారావుగారు, (43) రాజా జగన్నాథ అప్పారావుగారు, (44) రాజా వేంకటస్వమి అప్పారావుగారు, (45) రాజా వేంకటాద్రి అప్పారావుగారు, (46) రాజా సింహాద్రి అప్పారావుగారు, (47) రాజా వేంకటరామయ్య అప్పారావుగారు.

17 వ తరము—

(41) నా.		(42) రం.		జ. (44) వేం.		(45) వేంక		(46) వేం.		(47) వేం.		(48) వేం.	
49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60		
రాజగోపాల అప్పారావు గారు	రామచంద్ర అప్పారావు గారు	వరదరాజ అప్పారావు గారు	వేంకటాద్రి అప్పారావు గారు * స్వీ	వేంకట గోభ నాచల జగ న్నాధ లక్ష్మ రాయాప్ప రావుగారు	వేంకటాద్రి య్య అప్ప రావుగారు జ. 1897 మిర్జాపురం రాజాగారు	గోభ నాద్రి అప్పారావు గారు జ. 1898	వేంకటరంగ య్య అప్ప రావుగారు జ. 1875	గోభ నాద్రి అప్పారావు గారు జ. 1889	నారయ్య అప్పారావు గారు	విగో రంగారాజు			
జ. 1860	జ. 1862	జ. 1864	జ. 1893	జ. 1874	జ. 1890	జ. 1874	జ. 1875	జ. 1889	జ. 1875	జ. 1889			
పెంట్రిప్రగడ రాజాగారు	ముసునూరు రాజాగారు	గన్నవరం రాజాగారు	పుయ్యూరు రాజాగారు	జ. 1874 మృ 1890	మద్రాసు కాసనసభ మెంబరు కృ షా జిలాబోరు పెన్సి డెంటు	యలమర్రు రాజాగారు	కపి శేషర పురం రాజాగారు	తేలపొలం రాజాగారు	మేడూరు మైనరు గారు రాణి పాప మాత్రాపు గాకికి దత్తు కెల్లిరి. అవివాహి తులుగా మరణించిరి	మేడూరు మైనరు గారు రాణి పాప మాత్రాపు గాకికి దత్తు కెల్లిరి. అవివాహి తులుగా మరణించిరి			
పత్తి సీతమ్మారావు గారు	పత్తి లక్ష్మీ వేంక య్యమాత్ర రావుగారు	పత్తి మంగయ్య శ్రీ మాత్రాపు గారనే రు. శ్రీవిజయ చల్లయమాత్ర రావుగారు	పత్తులు రామయ్య మాత్రాపు గారు. శ్రీవిజయ లక్ష్మమాత్ర రావుగారు	పత్తి పత్తులు మంగయ్య శ్రీ మాత్రాపు గారు. శ్రీవిజయ చల్లయమాత్ర రావుగారు	పత్తి ప్రభూదేవ మాత్రాపు గారు	పత్తి లక్ష్మీనరస య్యమాత్ర రావుగారు	పత్తి వేంకట లక్ష్మీనార య్యమాత్ర రావుగారు	పత్తి శ్రీరాజరాజే శ్వరమాత్ర రావుగారు	పత్తి శ్రీరాజరాజే శ్వరమాత్ర రావుగారు	పత్తి శ్రీరాజరాజే శ్వరమాత్ర రావుగారు			

V

విజయవాడ జిల్లా పరిషత్తు
విజయవాడ జిల్లా పరిషత్తు
విజయవాడ జిల్లా పరిషత్తు

